

Post@miljodir.no

Vår ref.: 2015/284

Deres ref: 2016/937

Dato: 14.04.2016

Svar til Miljødirektoratet angående NENTs uttalelse «Vedrørende anmodning om vurdering av om NIVA har brutt NENT sine etiske retningslinjer i forbindelse med oppdrag for AF Decom Offshore»

Innledning og bakgrunn

Den nasjonale forskningsetiske komite for naturvitenskap og teknologi (NENT) viser til brevet fra Miljødirektoratet 9. februar 2016, angående NENTs uttalelse «Vedrørende anmodning om vurdering av om NIVA har brutt NENT sine etiske retningslinjer i forbindelse med oppdrag for AF Decom Offshore». Vi beklager at svaret kommer sent.

Miljødirektoratet er kritiske til NENTs uttalelse og oppgir flere ankepunkter mot de vurderinger som er gjort. I innledningen skriver direktoratet:

«Til tross for at henvendelsen fra Raunes Fiskefarm gjelder klage på NIVAs håndtering av oppdrag for AF Decom, omhandler NENT sin vurdering i stor grad Miljødirektoratets myndighetsutøvelse og rolle. Vi stiller oss uforstående til dette og mener på prinsipielt grunnlag at hele premisset for NENTs vurdering av Miljødirektoratets rolle i denne saken er feil. Vi stiller spørsmål ved at en forskningsetisk komite, som vurderer forskningsetiske spørsmål, vurderer og kritiserer offentlige etaters myndighetsutøvelse.»

NENT oppfatter det slik at Miljødirektoratet med dette stiller spørsmål ved NENTs rolle, og det antydes at komiteen går utover sitt mandat med uttalelsen. Dernest påpekes det at NENT i denne saken «...lettvint trekker konklusjoner som gjelder våre vurderinger og myndighetsutøvelse uten å ha undersøkt nærmere hva som ligger bak» (s. 2). I det følgende vil vi redegjøre for NENTs ansvars- og arbeidsområde og kort si noe om saksbehandlingen i denne saken.

Om NENTs rolle som rådgivende organ i forskningsetikk

NENT er et rådgivende organ i forskningsetikk. Som en del av De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK), har NENT flere faste oppgaver som er gitt av Kunnskapsdepartementet, knyttet til kunnskapsformidling og rådgivning. Blant annet skal komiteen «...være en sentral

kunnskapsformidler overfor forskere, forskningsinstitusjoner, myndigheter og allmennhet om forskningsetiske spørsmål og være en pådriver for debatt på området». Videre heter det at komiteen skal «...være rådgivende organer (forskningsetikkloven § 3). Komiteene avgjør selv hvordan de vil fylle sin oppgave som rådgivende organ, herunder hvilke saker (generelle og enkeltsaker) de tar opp» (Omtale av faste oppgaver, vedlegg til Tildelingsbrev for De nasjonale forskningsetiske komiteene 2016).

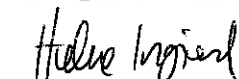
Det normative rammeverket for komiteens anbefalinger er *Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi*, i tillegg til relevant lovverk og andre nasjonale og internasjonale retningslinjer. *Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi* er utviklet for å bevisstgjøre og bidra til refleksjon og debatt om forskningsetiske spørsmål. De henvender seg primært til enkeltforskere og forskningsinstitusjoner, men også til andre aktører som påvirker forskningens rammevilkår.

I uttalelsen trekker NENT frem fire sentrale forskningsetiske prinsipper: uavhengighet, åpenhet, føre var og usikkerhet. Dette er forskningsetiske prinsipper som gjelder flere aktører enn forskere selv, og flere aktører har et ansvar for å legge til rette for utøvelsen av dem. NENTs vurderinger oppsummeres i fem punkter, der det gis anbefalinger som angår Miljødirektoratet i to av dem. Dette er ment å være konkrete anbefalinger som Miljødirektoratet oppfordres til å ta med videre i sitt arbeid. Uttalelsen fra NENT legger ingen bånd på offentlig myndighetsutøvelse, men kan brukes som et innspill til pågående refleksjon over prinsippene for kunnskapsbasert forvaltningspraksis. NENT uttaler seg først og fremst om hvordan kunnskap bør innhentes og vurderes i miljøforvaltningen, som selv har en selvstendig rolle som bestiller av utredninger. NENTs vurderinger kan innebære kritikk av myndighetenes bruk av fagrapporter og av prosessen som ligger til grunn for kunnskapsinnhenting. I dette tilfellet etterlyser NENT en refleksjon over Miljødirektoratets egen rolle, og spør samtidig om det ikke er relevant å undersøke alternative kunnskapspåstander i saker der det er konflikt og usikkerhet. Samlet mener komiteen at vurderingene knyttet til innhenting og bruk av kunnskap er klart innenfor komiteens ansvarsområde.

I saksbehandlingen er det bedt om innspill fra flere aktører, inkludert Miljødirektoratet, med det formål å belyse saken og innhente vurderinger knyttet til de nevnte forskningsetiske prinsippene. Miljødirektoratet har også fått oversendt innspill fra de andre aktørene i saken. NENT har lagt innspillene til grunn for de vurderinger som er foretatt. NENT kan ikke se at Miljødirektoratet pr i dag har opplysninger som endrer de vurderinger og konklusjoner som er gjort.

Komiteen ønsker Miljødirektoratet velkommen til møte med NENT 28. april, og ser frem til å diskutere de problemstillinger saken reiser videre med direktoratet.

På vegne av Den nasjonale forskningsetiske komite for naturvitenskap og teknologi (NENT),

for Jarneche Utne Skåre
Nestleder, NENT

Helene Ingjerd
Sekretariatsleder, NENT